

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту розпорядження Кабінету Міністрів України
«Про схвалення Стратегії розвитку читання на 2021 – 2025 роки «Читання
як життєва стратегія»

1. Мета

Метою прийняття проєкту акта є схвалення Стратегії розвитку читання на 2021 – 2025 роки «Читання як життєва стратегія», що створить законодавче підґрунтя для формування навичок та потреб у читанні як життєвій стратегії українського суспільства, розвитку людського потенціалу України.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт акта розроблено за ініціативи Міністерства культури та інформаційної політики України.

Розроблення Стратегії розвитку читання на 2021 – 2025 роки «Читання як життєва стратегія» (далі – Стратегія) зумовлено необхідністю кардинальних змін у підходах до промоції читання як усвідомлено обраної дозвіллевої, освітньої практики та практики саморозвитку — задля всебічного та гармонійного розвитку особистості, зокрема, критичного мислення та освітнього рівня, що відповідатиме європейським освітнім та іншим нормам.

Реалізація Стратегії є необхідною складовою гуманітарної безпеки України, позаяк виконує завдання національної консолідації, модернізації, розвитку української культури та зміцнення людського потенціалу.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта передбачається схвалення Стратегії розвитку читання на 2021 – 2025 роки «Читання як життєва стратегія».

Проєкт акта передбачає створення сприятливих умов для населення для формування навички та потреби в читанні та розвитку людського потенціалу України.

Реалізація Стратегії планується у двох стратегічних напрямках: через напрям підтримки та розвитку книжкової екосистеми, в результаті реалізації якої читачі мають доступ до якісної різножанрової книги, насамперед українськомовної, у різних форматах відповідно до потреб, та через формування навички і потреби в читанні, в результаті реалізації якої люди і спільноти обиратимуть читання як свідому та регулярну практику для дозвілля, навчання та розвитку.

4. Правові аспекти

У відповідній сфері правового регулювання діють:

Конституція України;

Закон України «Про Кабінет Міністрів України»;

Стратегія розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України», схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України №219-р від 23 березня 2016 р.;

Стратегія популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова — успішна держава», схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 р. № 596-р (в частині безпекового, соціокультурного та економічного аспекту розвитку української мови);

План заходів з реалізації першого етапу (до 2022 року) Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова — успішна держава», затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1585-р;

Концепція Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19 травня 2021 р. № 474-р;

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 р. № 695;

Національна економічна стратегія на період до 2030 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 р. № 179;

Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366-р;

Стратегія людського розвитку, затверджена Указом Президента України від 02 червня 2021 року № 225/2021;

Угода про асоціацію між Україною з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами з іншої сторони (в частині зобов'язань щодо наближення національного законодавства до законодавства ЄС у сфері інтелектуальної власності, у тому числі авторського права і суміжних прав).

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація акта буде здійснюватися за рахунок та в межах відповідних видатків державного та місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 03 листопада 2010 р. № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» громадське обговорення проєкту акта проводилося у форматі електронних консультацій з метою залучення широкого кола громадян та їх вільного доступу до участі в обговоренні проєкту акта.

Проєкт Стратегії було опубліковано 19 лютого по 19 березня 2021 року на офіційному вебсайті Міністерства культури та інформаційної політики України (<https://mkip.gov.ua/>) у рубриці «Для громадськості/Консультації з громадськістю/Електронні консультації з громадськістю». За результатами громадського обговорення отримано 23 листи, що містили 113 позицій, пропозицій та зауважень до проєкту Стратегії, що стосувалися доповнення

аналітичної частини відомостями про стан книговидавничої та бібліотечної сфер, уточнення термінології, збільшення залученості бібліотек закладів освіти у заходах, спрямованих на популяризацію читання, запровадження системи книгорозповсюдження у населених пунктах, де відсутні бібліотеки, а також розробки та запровадження для підтримки легальних суб'єктів роздрібно-книжкової торгівлі систему книжкового рібейту. В ході опрацювання позицій, пропозицій та зауважень до проекту Стратегії 16,8 % (19 пропозицій) було враховано (з них 8,9 % (10 пропозицій) – частково та 1,7 % (2 пропозиції) – редакційно), 83,2 % (94 пропозиції) – не враховано.

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності та не потребує розгляду Науковим комітетом Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

7. Оцінка відповідності

У проекті акта відсутні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Проект акта не містить норм, що порушують права та свободи, гарантовані Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, та не містить положень, що стосуються таких прав і свобод.

У проекті акта відсутні положення, що порушують принцип забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ознаки дискримінації чи які створюють підстави для дискримінації, ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Проект акта буде направлений до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводились.

8. Прогноз результатів

Реалізація Стратегії створить сприятливі умови для розвитку читання, що, як наслідок, позитивно вплине на зростання кількості освіченого населення, збільшення на ринку праці кількості фахівців з критичним мисленням та вміннями самовдосконалення та самоосвіти. Такі результати також позитивно вплинуть на розвиток регіонів та їх економічну складову, зокрема, це стимулює розвиток творців контенту (авторів, ілюстраторів, перекладачів), видавців, розповсюдників та всієї книговидавничої галузі, оскільки сприятиме її підтримці державою шляхом створення умов для розвитку суб'єктів видавничої справи та розповсюдження через внесення змін до законодавства, фінансування (повного або часткового) проектів, спрямованих на розвиток читання та появу нових книжкових видань тощо.

Соціальна адаптація та ресоціалізація окремих верств населення також частково буде полегшена шляхом реалізації Стратегії.

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Читачі, споживачі книжкової продукції	Позитивний	<p>Реалізація акта сприятиме розширенню асортименту книжкової продукції та підвищенню її доступності на ринку як результату підвищення попиту на книжки. Також реалізація акта сприятиме розширенню та створенню електронного та аудіо літературного контенту.</p> <p>Як результат, читачі матимуть змогу обирати якісні та сучасні літературні видання у зручному для них форматі.</p>
Бібліотеки, органи державно влади, органами місцевого самоврядування	Позитивний	<p>Реалізація акта створить умови для появи нової, якісної літератури, яка буде використана бібліотеками, органами державної влади та органами місцевого самоврядування для популяризації української книжки в Україні та закордоном.</p> <p>Також збільшиться кількість користувачів бібліотечних послуг, зросте кількість та якість культурних заходів, що опосередковано об'єднають громади у єдине суспільство.</p>
Заклади освіти	Позитивний	<p>Реалізація акта передбачає створення/розробку нових тем, напрямів, курсів та підходів до навчального процесу, а також розширення можливостей фінансових інструментів з метою їх використання для реалізації проєктів спрямованих на промоцію читання серед учасників навчального процесу.</p>
Роботодавці	Позитивний	<p>Реалізація акта сприятиме формуванню якісного кадрового потенціалу України як результату використання читання як інструменту для особистісного та професійного розвитку.</p>
Видавці (в тому числі іноземні), автори, перекладачі	Позитивний	<p>Реалізація акта створить сприятливі умови для видавців, авторів та перекладачів у здійсненні їх професійної діяльності, надасть змогу отримати більшу присутність української книжки на вітчизняному та міжнародному ринках, а також створить сприятливі економічні умови для розвитку малого, середнього та великого бізнесу у сфері книговидавництва та книгорозповсюдження.</p>
Державна установа «Український інститут книги»	Негативний / Позитивний (короткострокова/ довгострокова перспектива)	<p>Реалізація акта збільшить навантаження на фахівців державної установи «Український інститут книги» (далі – УІК).</p> <p>Водночас у довгостроковій перспективі реалізація Стратегії матиме позитивний вплив, оскільки УІК матиме змогу реалізовувати нові проєкти для підтримки та розвитку книговидавничої справи.</p>